

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓTÖRVÉNY-TERVEZET

A magyarországi zsidótörvény ideológiai alapja a zsidóságnak a magyarságtól idegen fajjá való nyilvánítása. Átveszi a mai német meghatározást s a törvény hatályát kiterjeszti nemcsak a zsidó vallásúakra, hanem azokra is, akiknek csak elődei voltak zsidók. Ezzel kiküszöböli a zsidóság évtizedes magyarosodási irányzatát, visszamenőleg is kiveti a magyarság sorából azokat, akik szellemben, lélekben, ideálokban már tökéletesen egybeforrattak a magyarsággal. Megfosztja a tervezet a magyar zsidóságot a politikai jogegyenlőségtől. A zsidók sem parlamenti, sem megyei, sem községi képviselőben a magyarság egységes képviselőiként nem vehetnek részt, hanem csakis, mint a zsidóság külön, mintegy a gettó által megbízott kiküldöttei. Ezzel végleg lezárja a liberális korszak hagyományát, amikor azonos ideológiai síkon mozgó zsidók és magyarok vállvetve harcolhattak a politikai küzdőtéren az egyetemes érdekekért. Az 1914 óta honosított zsidókkal szemben állampolgársági revíziót rendel el. A zsidókat kizárja az egyetemes magyar kultúrellet minden síkjáról, színházból, filmből, sajtóból. Elveszi a zsidó kisember kenyerét, mert a jövőben megtagadja tőle a monopolisztikus és egyéb állami jóváhagyástól függő cikkek árusítási jogát, a már kiadott engedélyeket bevonja, új iparendeléyleket viszont mindaddig nem ad ki zsidók részére, amíg számuk a meghatározott százalékarányban az iparban le nem csökken. A magánalkalmazottak alkalmaztatási lehetőségét 12 százalékra korlátozza s e jogaitól megfosztott réteget elszigeteli természetes szövetségesétől, az ipari munkásságtól, amikor kimondja, hogy zsidók nem vehetnek részt munkásszervezetek vezetésében. Nem kiméli azonban a zsidó tőkést sem, mert megfosztja egy alacsony limíten felül az állami szállításokban való részvételi jogtól és százalékos arányosságot intencionál a jövedelemelosztás tekintetében. Hogy mi történjék azokkal a magyar állampolgárokkal, akik a törvény életbelépése után kenyértelenekké válnak, arra a törvény nem felel. A törvényben nincs se politikai, se karitatív intézkedés, mely a munka jogából kizárt magyar állampolgárokat a végszükségtől megmentené.

Mit hasznosíthat önmagának a magyar nép mindezekből?

A likvidálásra ítélt zsidó pozíciók elsősorban középosztálybeli, részben pedig tőkés pozíciók. A biztonsági érzéstől megfosztott zsidó tőke bizonyára siet a lehető legkisebb veszteséggel a nagyobb katasztrófát megelőzni. Feltehető, hogy a „tősgyökeres“ magyar tőke a likvidálásra kényszerített zsidó tőkét a maga érdekelttségébe igyekszik bevonni, hogy a piacról kivert zsidó konkurrens nélkül új lehetőségekhez jusson a maga számára. Az adott körülmények azonban mást kívánnak. A magyar külügyminiszter januárban Berlinben járt s többek közt a magyar-német gazdasági kapcsolatok szorosabbá tételéről folyó tárgyalások során kiszivárgott, hogy a németek „kifejezést adtak azon kívánságuknak, hogy a zsidó törvény nyomán likvidálódó iparágak, amelyek amugyis feleslegesek, miután Németország a vonatkozó szükségleteket el tudja látni, ne restaurálódjanak, mert csak zavarólag hatnának a német-magyar kereskedelmi kapcsolatok kiépítésére.“ Ez a magyar zsidótörvény egyik jelentős mozgató rugója. Vagyis nem a „magyar“ tőkének a „zsidó“ tőke elleni belső támadásának, hanem a magyar ipar felgöngyölítésének vagyunk

a tanui. A Drang nach Osten piacokat keres. Előrehaladásában talál országokat, amelyeknek egyáltalán nincs vagy csak kisebb mértékben van szüksége német ipari cikkekre, miután jórészt maguk látják el önmagukat. A németek tehát kiadják a jelszót: likvidálni a kisországok nehezen kialakult iparát és primitívebb gazdasági fokra vissza süllyeszteni. Ezért ragaszkodott Németország a Münchent megelőző tárgyalások idején egy radikális fajvédő kurzus bevezetéséhez, mint a magyar külpolitikai törekvéseknek adandó támogatás egyik feltételéhez.

A németek felismerték, hogy a „zsidó gazdasági szférák“ megtámadása és aláásása szélesebb hullámokat vet és rombolóan hat s az egész magyar gazdasági életben olyan helyzetet teremt, amelyben könnyen érvényesítheti a maga gazdasági hegemóniáját. Erre utal különben az a vezető helyről (Imrédy) elhangzott legutóbbi nyilatkozat is, mely a zsidó befolyásnak a magyar gazdasági életből való kiszorítása következtében esetleg fellépő gazdasági zavarokat a németek segítségével igéri kiküszöbölni.

A közvetlen gazdaságpolitikai célkitűzések mellett a németek a nyílt diszkrimináló fajvédelem bevezetését politikai megfontolásokból is sürgetik. Felismerték ugyanis, hogy a végleges antiszemita kurzus elfogadása Magyarországon a belső totális rendszerre való áttérést és ezen keresztül a Berlin-Róma tengellyel való teljes azonosulást jelenti. Ezért a „magyar“ tőke ebből az átalakulásból nemcsak, hogy nem kerül ki megerősödve, hanem maga kiszemelt áldozata a német expanzióknak. Illuzórikussá válik ezáltal a magyar küzködő középosztály ama reménye, hogy könnyen és kényelmesen a kiszorított zsidó középosztály helyére lép. Az elhagyott munkahelyek jórésze üresen marad, mert azok betöltése nem felel meg a német érdekeknek. A zsidók tönkretételével elhanyagolt magyar ipar mellett a magyar keresztény munkásságot és tisztviselői kart is a munkanélküliség réme fenyegeti. De illúzió az az elképzelés is, hogy a kis- és középkereskedelemben a magyar középosztály majd átveheti az elkergetett zsidók helyét, mert semmi biztosíték arra, hogy a Harmadik Birodalom nem — a magyarországi vagy birodalmi — németek útján akarja terjeszteni árucikkeit. Az ország elnémetesedése már nem a jövő réme, hanem megindult folyamat. Eckhardt Tibor már ma szükségesnek tartja meghirdetni a harcot „egy-egy államok gazdasági tulsúlya és békés uton történő beszivárgása, valamint a magyar nemzet szétbomlasztását célzó mesterkedések ellen.“

Mi készítette a zsidótörvényt bevezetésére a törvényes tényezőket?

A magyar külpolitika egyetlen vezéreszméje évtizede a magyar nép életlehetőségeit a mai Magyarország határain túl keresi. Ez a gondolat az összes magyar társadalmi elégedetlenkedések fékje. Fékje elsősorban az egyre hangosabb és fenyegetőbb földreformköveteléseknek. Ennek a gondolatnak a beváltása és az ezt követő aranykorszak megcsillogtatása nyugtatja meg husz év óta az elégedetlenkedő zsellér-párasztságot s biztosítja az 1232 nagybirtok épségét, mely a magyarországi művelt földek 30 százaléka. Ez a politika hajtotta Magyarországot a Berlin-Róma tengely felé, miután egyedül ettől várta ennek a politikának támogatását. Németország azonban nem hajlandó ezt a támogatást ingyen megadni, hanem csak abban az esetben, ha Magyarország követi az eléje szabott utat, — a német expanzió felvonulási útját.

A németek Magyarországon két eszközzel operáltak. Egyrészt az általuk megteremtett és irányított Nyilaskeresztes párttal, másrészt a dunántúli német kisebbségi kérdés szudeta-kérdés mintájára való felvetésének lehetőségével. A Nyilasok a következetes német orientáció és az ezzel kapcsolatos zsidóellenes rendszer vállalása mellett, természetesen fenyegetésül, a földkérdés radikális megoldásának jelszavait is felvették programjukba. Mind a kettő visszhangra talált. A Nyilasok leszerelése érdekében már 1938 tavaszán meghozták az első zsidótörvényt, a földkérdéshez azonban, mely az ország belső életének legfeszítőbb erejű kérdése nem nyulnak.

Időközben gyorsulnak a nemzetközi események, közeledik München, az alternatíva egyre élesebb, dönteni kell s némi habozás és ingadozás után döntenek. Vállalják a magyar sors német kezekbe való letételét.

A magyar közvélemény egyrésze egyetemes elvi alapon utasítja vissza a második zsidótörvény tervezetét, másrésziük a törvény elvi helyeslése mellett a gyakorlati keresztülvitel enyhítését követeli. Elvileg elutasító állásponton vannak a magyarországi munkáspártok, míg a Szabadelvű Párt és a Nemzeti Demokrata párt a liberális eszmék nevében szállnak sikra a zsidó egyenjogúság megvédéséért. A többi csoportosulás abban a mértékben foglalnak az új zsidóellenes rezsimmel szemben állást, amilyen mértékben ennek túlzásai által saját érdekeiket is veszélyeztetve látják. Így szembeszáll vele Bethlen István és csoportja, nyíltan figyelmeztetve az országot az egyre fenyegetőbb német hegemoniára, miután látja a zsidótörvénnyel kapcsolatos gazdasági romlást és a nyomában haladó kiszolgáltatottságot. Tiltakozik a katolikus egyház, amely a katolicizmus egy újabb bástyájának elvesztésétől fél a németek egyre közvetlenebb magyarországi befolyása következtében. A katolikus egyházat a zsidóság faji meghatározása különösen kinosan érinti, mert sorai között úgy az alsó, mint a felső papságban számosan zsidó eredetűek, vagy épenséggel kikeresztelkedettek. A zsidóság fajjá való nyilvánítása, a további prozelitizmust megátolná, a meglevő kitért sereget pedig kivonná az egyház hívei sorából. Éppen ezért a katolikusok a faji meghatározás módosítását követelik és a ma keresztényként élő zsidó származásúaknak a törvény hatálya alóli kivonását. A Kisgazdapárt ugyancsak nem elvi alapon száll szembe a tervezettel, miután ő maga is mérsékelt zsidóellenes, viszont nem akarja, hogy a zsidókérdéssel teljesen elsikkadjon a földreform kérdése és kiszolgáltatottja legyen az ország egy szomszédnépnek. Egyrészt tehát módosításokat követel a törvénytervezetben, másrészt sürgeti a földreform tervezetét és annak végrehajtását. A front-harcosok, az összes volt bajtársak kivonását követelik, tekintet nélkül a szerzett kitüntetésekre. Tiltakoznak végül a társadalmi és kulturális élet régi iskoláján nevelt gondolkodók, művészek, írók és vallomást tesznek a korszerűtlenségbe sodort egyenlőségi eszme mellett. Hasonló érzéseket táplál az utódállamok öntudatos magyarsága, mely kisebbségi helyzetében szélesebb perspektívában szemléli az eseményeket.

A magyarországi zsidókérdés körüli küzdelmek az ország független, gazdasági egységéért vívott harc izzó légkörben zajlanak. 1848, a német iga elleni harc léghőre ez. Kossuth kisértő szelleme jár ma újból a jó magyarok sorai között. *(Bólyai Zoltán)*